

มติชน

กรอบ่าย

Matchon (Mid-Day)
Circulation: 950,000
Ad Rate: 1,100

Section: ประชาชน/กระแสทรรศน์

วันที่: ศุกร์ 12 มิถุนายน 2563

ปีที่: 43

ฉบับที่: 15433

หน้า: 15(กลาง)

Col.Inch: 112.60 Ad Value: 123,860

PRValue (x3): 371,580

ศิลปิน: ชาว-ดำ

คอลัมน์: ดุลยภาพดุลยพินิจ: นโยบายเราไม่ทิ้งกันของชุมชน

นโยบายเราไม่ทิ้งกันของชุมชน

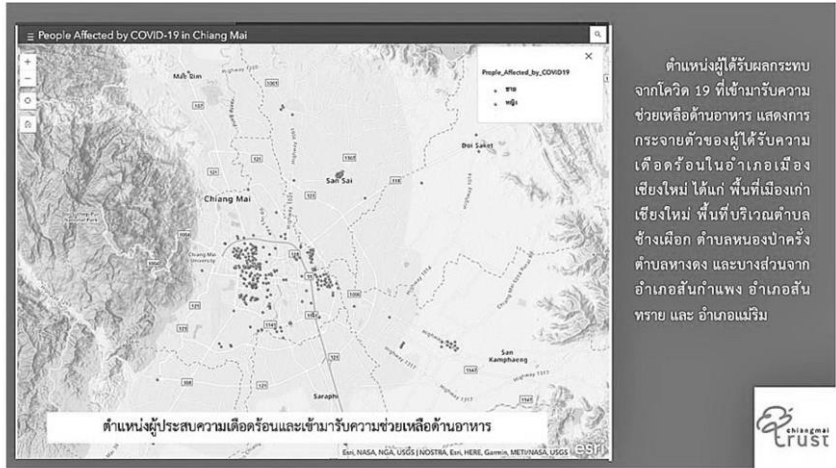
ดุลยภาพ
ดุลยพินิจ

มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด

ในปลายเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2563 สถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทยเริ่มเห็นชัดขึ้น รัฐบาลไทยเริ่มกระบวนการล็อกดาวน์ประเทศหรือปิดเมือง หลังจากนั้นเศรษฐกิจไทยก็เริ่มถดถอยลงอย่างต่อเนื่อง แม้ว่ารัฐบาลจะเริ่มออกมาตรการเยียวยาโควิด-19 โดยให้ระบบออนไลน์แต่มาตรการเหล่านี้ก็ยังไม่ถึงหมู่คนที่ยากไร้ที่สุด ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มคนเปราะบาง

ข้อมูลต่อไปนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่กลุ่มจิตอาสาเก็บจากประชาชนที่มารับอาหารรวมทั้ง 418 ชุด ภายใต้แผนงานคนไทย 4.0 สนับสนุนโดยสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม เพื่อที่จะปรับระบบบรรเทาทุกข์โควิดให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกลุ่มจิตอาสาเชียงใหม่ทราบดีว่าสนับสนุนการตั้งจุดแจกอาหาร ผู้ตอบแบบสำรวจที่มารับอาหารต้องเข้าแถวรักษาระยะห่างท่ามกลางอากาศอบอ้าวเพื่อรับอาหารได้คนละหนึ่งชุดเท่านั้น โดยในช่วงแรกจิตอาสาแต่ละกลุ่มต่างไปทำอาหารที่บ้านมาแจก หลังจากที่ทำไประยะหนึ่งก็เริ่มเก็บข้อมูล เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาและความจำเป็นของผู้มารับอาหารเพื่อปรับกลยุทธ์การบรรเทาทุกข์ให้ผู้ใช้บริการได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ได้ปรับใช้แบบสอบถามของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (ซึ่งขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้) ที่จริงข้อมูลเหล่านี้มีประโยชน์มาก นำเสียดายที่เก็บไว้ที่ส่วนกลางไม่ได้ส่งต่อให้จังหวัดและท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นข้อมูลเพื่อจะได้นำไปจัดการเยียวยาในระดับพื้นที่

ผลที่ออกมาปรากฏว่าสังคมไทยเปราะบางและครัวเรือนสายป่านสั้นกว่าที่คิด ประมาณ 1 ใน 3 ต้องมารับความช่วยเหลือด้านอาหารมากกว่า 5 ครั้งแล้ว

ตำแหน่งผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 ที่เข้ามารับความช่วยเหลือด้านอาหาร แสดงการกระจายตัวของผู้ได้รับความเดือดร้อนในอำเภอเมือง เชียงใหม่ ได้แก่ พื้นที่บริเวณตำบลช้างเผือก ตำบลหนองป่าครั่ง ตำบลหางดง และบางส่วนของอำเภอสันกำแพง อำเภอสันทราย และ อำเภอแมริ่ม

1. ชุมชนอุบารีย์
2. ชุมชนช้างม้อย
3. ชุมชนแจ้งวัฒนะ
4. ชุมชนทานตะวัน
5. ชุมชนบุญอุ้ม
6. ชุมชนระแงง
7. ชุมชนวิหคราษฎร์เมือง
8. ชุมชนควนคำมี
9. ชุมชนที่พักรัตนวิลาส
10. ชุมชนรถไฟ
11. ชุมชนหนองหอย
12. ชุมชนแม่หยวก
13. ชุมชนศรีดอนไชย
14. ชุมชนกำแพงงาม
15. ชุมชนทรายมูลพัฒนา
16. ชุมชนวัดล้านช้าง
17. ชุมชนวิหคมีนเงินทอง
18. ชุมชนเมืองสิง

ผู้มารับความช่วยเหลือมีรายได้ต่ำมากคือมีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ประมาณ 1 ใน 3 รับจ้งรายวัน ประมาณร้อยละ 45 ยังเป็นโสด ซึ่งเป็นผู้ออกจากชนบทมาทำงานในเมืองต้องเช่าหอพักอยู่และไม่มีที่ทำอาหารประมาณร้อยละ 40 ประมาณร้อยละ 16.4 ได้เงินเยียวยาแล้ว อีกร้อยละ 15 ลงทะเบียนแล้วรอเงินอยู่ ส่วนอีกเกือบร้อยละ 8 ไม่ได้

ลงทะเบียน เพราะทำไม่เป็นหรือได้รับเงินสวัสดิการอื่น ผู้ตอบแบบสำรวจต้องจ่ายค่าเช่าถึง 1,500 บาทถึง 3,000 บาทต่อเดือน คนเหล่านี้เมื่อตกงานก็จะมีค่าเช่า บางรายมีกำลังจ่ายค่าเช่าจนถึงเดือนเมษายนเท่านั้น ข้อมูลนี้เป็นที่น่ากังวลมาก เพราะจะเลือกเดินทางกลับภูมิลำเนาไม่ได้ก็เพราะถูกจำกัดการเดินทางทั้งจากบริการขนส่งสาธารณะและบางจังหวัด

มติชน

กรอบบ่าย

Matchon (Mid-Day)
Circulation: 950,000
Ad Rate: 1,100

Section: ประชาชน/กระแสรศน

วันที่: ศุกร์ 12 มิถุนายน 2563

ปีที่: 43

ฉบับที่: 15433

หน้า: 15(กลาง)

Col.Inch: 112.60 Ad Value: 123,860

PRValue (x3): 371,580

ศิลป์: ชาว-ดำ

คอลัมน์: คุณภาพคุณประโยชน์: นโยบายเราไม่ทิ้งกันของชุมชน

ห้ามเดินทางเข้าออก คนเหล่านี้ในที่สุดก็อาจจะต้องกลายเป็นคนไร้บ้านเร่ร่อนในเมืองไปโดยปริยาย

อาจารย์จิรภาส ประดิษฐ์ หัวหน้าทีมจิตอาสาชุดเก็บข้อมูลพบว่า บางคนเดินทางมาไกลถึง 30 กิโลเมตรจากรอบๆ เมืองเชียงใหม่ ผ่านการร่ำว่าจ้างหรือขออาศัยรถจากเพื่อนบ้านมาทันที 4-5 คนต่อ

รถหนึ่งคัน เมื่อเดินทางเข้ามารับอาหารในเมืองก็ต้องเวียนไปหลายจุด เพื่อที่จะเอาอาหารให้มากเพียงพอ กับจำนวนสมาชิกในครอบครัว ถึงแม้จะมีประชาชนจำนวนหนึ่งจะได้เงินเยียวยาจากรัฐ 5,000 บาทแล้วก็ยังไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงครอบครัว จึงต้องพยายามลดต้นทุนการดำรงชีวิตให้ต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ ด้วยการออกมาขอรับแจกอาหารให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ทีมจิตอาสาใช้ผลการวิจัยจึงได้ปรับกลยุทธ์ให้กระจายจุดแจกอาหารออกไปเพื่อรองรับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน และให้ชุมชนที่มีความเข้มแข็งจัดการเรื่องอาหารแจกกันเอง โดยให้มีครึ่งกลาง

อาศัยวัดหรือพื้นที่กลางในชุมชนซึ่งช่วยเหลือดำเนินการและควบคุมดูแลโดยคนในชุมชน นายภราดร พรอำนาย หัวหน้าทีมเชียงใหม่ทริสต์เล่าถึงความประทับใจที่ทางชุมชนได้ร่วมกันหากกลยุทธ์บรรเทาทุกข์ร้อนในชุมชน เช่น ชุมชนทาดวงจันทร์เห็นว่าครึ่งกลางจะทำให้ลดความเสี่ยงจากการเข้าออกของรถนอกพื้นที่ที่เดินทางมารับอาหารรวมทั้งเวลาที่ต่อรอ ช่วยลดขยะในชุมชนเพราะสามารถใช้ภาชนะซ้ำได้ ชุมชนรู้ว่าใครที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ จึงทำให้การแจกอาหารตรงกับกลุ่มเป้าหมายและทราบจำนวนที่ชัดเจน ในขณะที่เดียวกันกลุ่มอาสาสมัครก็สามารถนำ

อาหารไปส่งให้ถึงบ้านผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ชุมชนนี้ยังได้รับสูตรอาหารเด็ดจากร้านดังมาทำอาหารสำเร็จรูปขายในชุมชนด้วยสนราคาไม่แพง กำไรที่ได้เล็กน้อยก็นำไปใช้หมุนเวียนให้ครึ่งกลางสามารถดำเนินการต่อไปได้ ชุมชนวัตถุประสงค์ใช้กลยุทธ์แจกอุปโภคให้เฉพาะคนที่เดือดร้อนจริงๆ มารับอาหารชุมชนข้างมอระตะมุนกันเองในชุมชนโดยไม่คิดพึ่งคนนอก ชุมชนวัดหมื่นเงินกองแจกอาหารจนเหนื่อย

ยอมแพ้ไปแล้วในรอบแรก แต่ก็อีตึกกลับมาใหม่ หลังจากเข้าไปสำรวจปัญหาในชุมชน รอบหลังพยายามเจาะจงแจกอาหารให้เฉพาะกลุ่มเด็กที่ลำบาก

อีกกลุ่มหนึ่งที่นำส่งสารที่สุกก็คือ แรงงานต่างด้าวซึ่งไม่มีสวัสดิการจากรัฐมารองรับเช่นเดียวกับชุมชนคนไทย แรงงานต่างด้าวที่ตกค้างอยู่ในประเทศไทย อาศัยอยู่อย่างแออัดในบ้านพักราคาถูก เมื่อไม่มีทั้งรายได้และไม่สามารถเดินทางออกนอกประเทศได้ เงินสำหรับใช้เพื่อกินอยู่มาจากงานที่รับจ้างเป็นวันๆ ความหวังที่จะได้รับอาหารไปประทังชีวิตทั้งครอบครัวก็มาจากการรับแจกวันต่อวัน ในบางจุดที่แจกอาหารของหน่วยราชการก็ปรากฏว่าเข้าแถวรอแล้วแต่ไม่ได้รับแจก เพราะไม่มีบัตรประชาชนคนไทย จากการที่อาสาสมัครลงพื้นที่พูดคุยพบว่าพวกเขามองไม่เห็นอนาคตของตนเองในสถานการณ์โรคระบาดนี้ กลุ่มนี้รัฐต้องรีบไปดูแลก่อนที่จะเป็นรังโรค อีกทั้งครอบครัวไทยใหญ่หนุ่มสาวมักมีลูกเด็กเล็กแดงกระจองอแงจึงควรเปิดโอกาสให้เขาเหล่านี้เข้าถึงการคุมกำเนิดเพื่อวางแผนครอบครัว

โชคคืออยู่บ้างที่เครือข่ายแรงงานต่างด้าวยื่นมือมาคอยช่วยเหลือโอบอุ้มกันในยามยากและชุมชนไทยใหญ่ที่พอมีกำลังจึงพยายามรวมตัวกันช่วยเหลือกันเอง ชุมชนไทยใหญ่นั้นนอกจากจะเพื่อเกื้อกูลกันเองแล้วก็ยังเผื่อแผ่ไปยังชุมชนอื่นด้วย เมื่อนายภราดรเล่าไปก็แซ่แข็ง 5 กก. ที่ได้รับบริจาคจากมูลนิธิรักษ์ไทยไปให้ชุมชนไทยใหญ่วัดทรายมูล (พม่า) ชุมชนขอไม่รับของบริจาคเพราะยังมีของบริจาคอยู่เต็มตู้ หากแต่ยังแสดงน้ำใจในยามยากด้วยการฝากพริกและผักที่ตนเองมีเหลือใช้ไปให้ชุมชนอื่นด้วย

ในวิกฤตยังมีโอกาส กิจกรรมที่ตั้งคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะการทำอาหาร แจกอาหาร และ ช่วยกันสำรวจความเดือดร้อนในชุมชน เป็นการฟื้นฟูความสัมพันธ์ในชุมชน และในบางแห่งเริ่มปรับเปลี่ยนวิธีการช่วยเหลือจากการทำอาหารแจกเป็นการช่วยเหลือด้านข่าวสารอาหารแห้ง หรือการเริ่มปลูกผักสวนครัวชุมชน ประเด็นสำคัญที่อยากจะทำคือไปถึงกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง

ของมนุษย์ก็คือ การเข้าถึงความทุกข์ของคนระดับรากหญ้าจะต้องต่อท่อไปถึงพลังชุมชนในท้องถิ่น

ตามยุทธศาสตร์ของชาติต้น คนไทย 4.0 เป็นคนไทยที่มีจิตสาธารณะ หากใช้นิยามนี้ คนไทย 4.0 ก็มีอยู่ทั่วไป ไม่ต้องคอยให้เป็นไทยแลนด์ 4.0 และเห็นเด่นชัดในช่วงวิกฤต แม้นคนเหล่านี้รัฐจะไม่ได้ขอความช่วยเหลือเพราะไม่ได้ติดอันดับมหาเศรษฐีของประเทศไทย แต่หัวใจของพวกเขานั้นก็ยิ่งใหญ่ปานขุนเขาและกว้างขวางปานมหาสมุทร

ก็ขอคารวะไว้ในที่นี้ และขอสุขสวัสดิ์จงมีแด่ผู้มีจิตสาธารณะทุกท่าน

